

O BRASIL — ESPERANTISTA

ORGÃO OFICIAL DA "LIGA ESPERANTISTA BRASILEIRA" — Sociedade de utilidade pública.
NOVA FASE DO "BRAZILA ESPERANTISTO"

Número 11-12 (293-294)

Novembro-Dezembro 1938

Redator responsável:
Dr. Carlos Domingues

Administração e redação:
Praça da República, 54.
Rio-de-Janeiro, Brasil.

Gratuito para os sócios da Liga.
Eksterlande: Unu dolaro aŭ 15
respondukupoj.

LERNEJA INTERŜTATA ESPERANTO-AKORDO

Plenumante la ĉefan rezolucion de la Jubilea Kongreso la 28an de Aprilo nunjara S-roj D-ro Everardo Backheuser kaj Ing. Alberto Couto Fernandes, respektive, honora kaj dumviva prezidantoj de Brazila Ligo Esperantista, skribis al S-ro D-ro João Marques dos Reis, prezidanto de la Brazila Banko kaj eksministro por Trafiko kaj Publikaj Laboroj, longan leteron kun la peto, ke li estu apud S-ro D-ro Gustavo Capanema, Ministro por Edukado, patrono de alvoko de B. L. E. al la Brazila Registaro, por ke ĝi subskribu la Lernejan Interŝtatan Esperanto-akordon por la samtempa deviga enkonduko de Esperanto en la lernejojn de pluraj ŝtatoj.

D-ro Marques dos Reis transdonis al la Ministro por Edukado tiun leteron akompanatan de dokumentoj pri la progresoj de Esperanto kaj de sia letero, per kiu li petis lian specialan komplezon simpatie kaj bonvoleme ekzameni la eblecon plenumi la aspiron de B. L. E. Li aldonis, ke kiam li estis Ministro por Trafiko, li sukcesis, kun la decidiga apogo de Lia Moŝto D-ro Getulio Vargas, eldoni poŝtmarkon, kiel memorigon de la Orjubileo de Esperanto.

Ricevinte tiun ĉi leteron D-ro Capanema respondis al D-ro Marques dos Reis sciigante lin, ke li simpatie ekzamenos la alvokon de la Ligo, kies leteron li tuj sendis al la Departamento de Edukado. En sia raporto adresita al ties direktoro, D-ro Mario Brito, S-ro Octavio Martins, edukada teknikisto, diris jene: "Estas nediskutebla la utileco de internacia lingvo, precipe kiam ĝi prezentas la karakterizaĵojn de Esperanto; la gramatika simpleco kaj la vortareto el

internacia bazo, kiu garantias la facilecon de ĝia akiro kaj uzado por ĉiuj popoloj... Tial mi opinias esti konvena la aliĝo de Brazilo al la prepariita akordo".

Malgraŭ tiu tre favora kompetenta opinio S-ro Ministro deziris aŭdi tiun de la Nacia Konsilistaro de Edukado, kiu konsistas el 15 kompetentuloj. Por faciligi ilian laboron B. L. E. sendis propagandilojn de Esperanto al ĉiuj konsilistoj.

La 12an de Novembro, ĝuste kiam oni festis la 20an datrevenon de la batalhalto, d-ro Jonathas Serrano, elektita de la prezidanto kiel raportonton, legis sian raporton, kiun li per konvinkaj vortoj brilege defendis. D-ro J. Serrano, al kiu la propagando de Esperanto en Brazilo multe ŝuldis, kiam li estis teknika Direktoro de la Ĉefurba Publika Instruado, finis sian paroladon montrante al siaj kunuloj la bildon de la Stando de Esperanto ĉe la Internacia Filatelio Ekspozicio, ĵus okazinta en Rio-de-Janeiro.

La rezulto de la voĉdonado superis la plej optimistan probablecon. Dekdu konsilistoj voĉdonis por la konkludo de la raportinto kaj nur unu voĉdonis kontraŭ. S-ro Edgard Renault, la nova Direktoro de la Departamento de Edukado, kiu ĉeestis la kunsidon, sed ne voĉdonrajtas, elmontris sian simpatian por Esperanto.

Jen estas la teksto de la konkludo: "Komisiono pri Instruado. Raporto n.º 299. Temo: Enkonduko de Esperanto en la lernejojn. Konkludo. La komisiono pri Duagrada Instruado opinias, ke oni devas akcepti la alvokon de Brazila Ligo Esperantista, por ke Brazilo donu sian aliĝon al la Lerneja Interŝtata Esperanto-akordo,

kies teksto estas en la manoj de la Ĝenerala Sekretario de la Ligo de Nacioj, en Ĝenevo; kaj por tiu celo la kompetentaj organoj devas fari la necesajn paŝojn kaj la oficialajn komunikojn. Rio-de-Janeiro, 9/11/38. (Sub.) *Jonathas Serrano*, raportinto.

Ni publikigas sube la nomojn kaj la kategoriojn de la konsilistoj, kiuj aprobis la konkludon de la raporto de prof. *Jonathas Serrano*:

Prof. d-ro Anibal Freire, reprezentanto de la Jura Supera Instruado, ĝenerala konsilisto de la Respubliko;

Prof. Lourenço Filho, direktoro de la Instituto de Pedagogiaj Studoj;

Prof. d-ro Jurandir Lodi, reprezentanto de la Brazila Gazetaro;

Prof. d-ro Josué d' Affonseca, reprezentanto de la Libera Duagrada Instruado;

Prof. d-ro Paulo Parreiras Horta, reprezentanto de la Veterinara kaj Agronomia Instruado;

Prof. d-ro Jonathas Serrano, reprezentanto de la Oficiala Duagrada Instruado;

Prof. d-ro Samuel Libanio, reprezentanto de la Libera Supera Instruado;

Prof. d-ro Alceu de Amoroso Lima, libere nomita de la Respublika Prezidanto, prezidanto de la Brazila Katolika Agado;

Prof. Pastro Leonel Franca, reprezentanto de la Edukadj Asocioj;

Prof. d-ro Leitão da Cunha, libere nomita de la Respublika Prezidanto, rektoro de la Brazila Universitato;

Prof. ing. Ari de Abreu Lima, reprezentanto de la Inĝenierarta Instruado;

Prof. d-ro Cesario de Andrade, re-

O Esperanto nas Escolas

(COMISSÃO DE ENSINO
SECUNDÁRIO)

PARECER 299

Assunto: Introdução do Esperanto nas escolas.

Comentário: A Liga Esperantista Brasileira (Brazila Ligo Esperantista), por intermédio do Exmo. Sr. Ministro Marques dos Reis, dirigiu um apêlo no sentido de aderir o Brasil ao acôrdo internacional referente ao Esperanto, acôrdo cujo texto (fls. 10) está depositado em Genebra em mãos do Secretário Geral da Liga das Nações. Os Estados que assinarem esse acôrdo, reconhecendo a importância do uso de uma língua auxiliar prática para facilitar as comunicações internacionais, declararão apenas estar prontos a introduzir gradualmente nas suas escolas públicas o ensino do Esperanto, quando já houver pelo menos seis Estados sinatários do referido acôrdo. Só produzirá portanto os seus efeitos esse acôrdo na ocasião em que os seis primeiros Estados houverem declarado a sua adesão, qualquer outro Estado aliás podendo em qualquer época aderir ao acôrdo e os próprios sinatários conservando a sua liberdade de escolher aquelle modo de aplicação que julgarem mais adequado à sua organização escolar. Apenas se comprometem a levar ao conhecimento da Comissão Internacional de Esperanto, em Genebra, as medidas que decidirem tomar sobre o assunto, quer por disposição legislativa, quer por decreto administrativo.

Foi o nosso país o primeiro do mundo a considerar em 1907 o Esperanto linguagem clara para a correspondência telegráfica. Vários outros países já o fizeram, mas em época posterior. O Brasil tem sempre enviado delegados oficiais aos Congressos Internacionais de Esperanto. A emissão de um selo postal brasileiro

presentando de la Medicina Supera Instruado.

La Instituto de Pedagogiaj Studoj, kies direktoro estas Prof. Lourenço Filho, jam favore raportis pri la praktikebleco de la rezolucio.

Ni esperas, ke la Brazila Registaro sankcios la rezolucio de la Nacia Konsilistaro de Edukado.

Brazila Ligo Esperantista pro tiu grava venko ricevis diversajn gratulajn leterojn kaj telegramojn, el kiuj ni citas tiun de d-ro Marques dos Reis.

comemorativo do jubileu de ouro do Esperanto teve repercussão mundial na imprensa quer esperantista, quer não, e a documentação em recortes forma grosso volume existente no arquivo da Liga Esperantista Brasileira. Quando Ministro da Viação, o Exmo. Sr. Dr. Marques dos Reis obteve, com o decidido apoio do Chefe do Governo da República, a emissão desse selo comemorativo da criação do Esperanto. Como sublinha o apêlo da Brazila Ligo Esperantista, o nome do nosso país está ligado desde muito ao movimento em prol da difusão da língua internacional creada por Zamenhof. Ainda recentemente o Brasil imprimiu carimbos postais com dizeres em Esperanto para a propaganda intercontinental da Feira de Amostras. A França fez já coisa análoga: Os visitantes da Exposição Internacional de Filatelia, nesta capital, puderam ver, há pouco, o que o stand de Esperanto representava como documentação do progresso dessa língua auxiliar em todos os países cultos. A adesão do Brasil ao acôrdo internacional nada implica de imediatamente obrigatório ou de difficil execução. E' quasi uma resolução platonica, mas de alta significação. E ainda de futuro, quando houver seis Estados sinatários do acôrdo, a introdução do Esperanto nas escolas só se fará gradualmente, quasi timidamente, bastando que haja, por exemplo, a principio, uma única onde se ministre esse ensino com carater oficial.

A Comissão de Ensino Secundário julga supérfluo insistir sobre a necessidade, a possibilidade e a realidade de uma língua auxiliar internacional, "eine Welthilfssprache", como dizem os Alemães. Os próprios samideanoj, isto é, os Esperantistas praticantes, não pretendem fazer do Esperanto a língua universal, mas uma língua internacional auxiliar: "Esperanto ne estas tutmonda lingvo, sed internacia lingvo". Já não é simples projeto ou esperança apenas: é realidade vencedora, refulgente vitória de um espirito de escol. Sabem-no quantos estão em dia com o movimento cultural contemporâneo.

CONCLUSÃO: A Comissão de Ensino Secundário é de

PARECER

que seja atendido o apêlo da Brazila Ligo Esperantista, isto é, da Liga Esperantista Brasileira, no sentido de dar o Brasil a sua adesão oficial ao acôrdo internacional relativo ao ensino do Esperanto, acôrdo cujo texto se

Statistiko kaj Esperanto

Sekve de la rezolucio aprobita de la Brazila Instituto de Geografio kaj Statistiko alpreni Esperanton kiel helplingvon por la korespondado eksterlanden kaj de la dissendado de esperanta eldono de la "Statistika Resumeto", la Instituto ricevas multajn leterojn kaj postkartojn, kiujn ĝia Ĝenerala Sekretario respondas en Esperanto.

Per ke la Instituto povu havi oficeitojn kapablajn esperante redakti tiun korespondadon, S-ro A. Couto Fernandes interkonsentis kun d-ro Teixeira de Freitas pri la malfermo de kurso de Esperanto por ĝia oficistaro, kies inaŭguro okazis la 17an de Novembro. Enskribigis en la kurso 10 geoficistoj.

Bonvolu peti ekzemplieron de la "Statistika Resumeto" al la: "Instituto Brasileiro de Geografia e Estatística" — Praça Mauá, 7. — 11º andar. Rio-de-Janeiro — Brazilo.

acha depositado em mãos do Secretário Geral da Liga das Nações em Genebra; e que para esse fim sejam tomadas as necessárias providências e feitas as comunicações oficiais pelos órgãos competentes.

Rio de Janeiro, 9 de novembro de 1938 — (as.) Jonathas Serrano — relator.

Aprovaram o parecer os seguintes conselheiros:

- Prof. Anibal Freire, representante do Ensino Superior Jurídico e Consultor Geral da República;
- Prof. Lourenço Filho, diretor do Instituto de Estudos Pedagógicos;
- Prof. Jucandir Lodi, representante da Imprensa Brasileira;
- Prof. Josué d'Afonseca, representante do Ensino Secundário Livre;
- Prof. Paulo Parreiras Horta, representante do Ensino Veterinário e Agrônomo;
- Prof. Jonathas Serrano, representante do Ensino Secundário Oficial;
- Prof. Samuel Libanio, representante do Ensino Superior Livre;
- Prof. Alceu de Amoroso Lima, de livre escolha do Presidente da República e Presidente da Ação Católica Brasileira;
- Prof. Padre Leonel Franca, representante das Associações de Educação;
- Prof. Ari de Abreu Lima, representante do Ensino de Engenharia;
- Prof. Leitão da Cunha, de livre escolha do Presidente da República e Reitor da Universidade do Brasil;
- Prof. Cesarão de Andrade, representante do Ensino Superior Médico.

Apenas um conselheiro votou contra o parecer do Prof. Jonathas Serrano.

ZAMENHOF

EVERARDO BACKHEUSER

Tenho a felicidade e a honra de ser dos poucos brasileiros que conheceram pessoalmente Zamenhof. O numero de compatriotas vivos nessas condições é na verdade diminutíssimo, não chegando a meia duzia. (1)

A efeméride é de 1909, no período áureo do Esperanto no Brasil. Foi no Congresso de Dresden, o quarto da série de reuniões internacionais esperantistas, efetuado em um momento de ebulição nos arraiais verdes.

O Esperanto vivera sua vida calma de plantinha de estufa até o Congresso de Boulogne-sur-mer (1906), no qual se evidenciava, palpavelmente, patentemente, ser êle capaz — praticamente capaz — de servir de instrumento de intercompreensão dos povos. Como a experiência houvesse sido boa, repetiram-na logo depois em Genebra e em Cambridge, com igual sucesso.

Fôra dos círculos samideanos — e, *helás!*, dentro deles! — aguçou-se então a inveja. Subrepticamente houve quem lembrasse a convocação de um conclave de sábios para opinar sobre o melhor idioma internacional. Os esperantistas aplaudiram a idéia, pois tôda a gente em boa fé suporia que a escolha houvesse de ser feita entre os idiomas já divulgados. Ora, entre êstes, a vitória indiscutível caberia ao Esperanto. Júbilo portanto *en niaj rondoj*.

Mas, ao envez de se realizar essa hipótese que era a lógica, surgiu cousa nova, apareceu "outra língua", assim como se fosse um filho do Esperanto, um esperanto reformado, um esperanto simplificado. O autor do *ido* do Esperanto manteve-se incógnito, mas era afinal (como se verificou mais tarde) era o seu próprio representante no cenáculo de *eminentuloj*.

O grupo que cercava Bourlet deu, porém, o alarma contra Beaufront, agindo talvez por zelo esperantista, ou talvez, como propalavam as más linguas, por advocacia dos interesses da casa Hachette. Não importa a causa, o fato é que no ano de 1909 *la mondo esperantista* tornou-se violentamente

agitado com debates linguísticos, agressões várias e violências múltiplas.

O Congresso de Dresden, o primeiro após o grave incidente, teria de refletir êste estado dalma. E refletiu. Nas assembleias públicas, nos passeios, nas reuniões privadas, nas conversas, o tema da discussão era sempre o mesmo: *Ido*, *Beaufront*, *Couturat* faziam os gastos dos debates.

*

Foi nesse oceano encapelado que conheci e falei a Zamenhof. O seu rosto eu o conhecia dos excelentes retratos. Era o mesmo, com aqueles óculos e aquela barba características. O resto

D-RO L. L. ZAMENHOF

do físico as fotografias não davam. Verifiquei que nada tinha de imponente. Era pequenino, franzino, com um fraque preto de médico da roça. Modos, porém, delicadíssimos. Atencioso, modesto, simples. Apesar de solicitado difusamente, não tinha uma má palavra, uma irritação, sinão solicitude e carinho para com todos, o que era cativante. Essa simplicidade, independentemente do entusiasmo que o samideano tivesse pelo *Majstro*, bastaria para torna-lo simpático. Por to-

dos esses motivos desejei me aproximar de Zamenhof, isto é, também quiz, como se diz em giria, tirar minha *caquinha*. Representante do Brasil e acaso de todo o continente sul americano porque as outras nações tinham deixado de enviar delegados, julguei-me com o direito de fazer-lhe meus cumprimentos individuais. Cerberos houve que quizeram vedar o acesso, mas eu forcei as portas.

E falei ao *homem*.

Foi para mim um alegrão. E hoje ainda o é na retentiva longínqua, por poder ufanamente me gloriar de ser um dos poucos brasileiros nessas condições.

Meu interesse no momento era menos de debater assuntos da polémica idista do que de poder de bem perto ouvir-lhe a pronúncia impecável e elucidar de mim para mim certas dúvidas que trazia, especialmente sobre a enunciação do *r*, do *m*, e do *n*.

E também isto consegui.

Hoje parecerá muito pouco, mas, na época, quando o esperantismo indígena ainda estava sem o controle internacional, era muito.

Disse-lhe duas palavras de saudação por parte do Brasil e despedi-me para dar lugar a outros que esperavam a vez.

Depois, nos passeios, foi possível contato mais demorado que serviu para aumentar a simpatia que me despertara. Era, de fato, um encanto prosear com êle ou ouvi-lo conversar com outros. Sua palestra refletia a elegante simplicidade de seus escritos. Essas horas de convívio com Zamenhof em Dresden encheram-me de orgulho a vida na mocidade e, agora, na velhice, a atopetam de saudades.

Ao me ser pedido para o *Brasil Esperantista* um artigo no mês do aniversário natalício do creador da L. I. preferi transladar para o papel a singeleza destas reminiscências, do que lançar-me ao empolado das prosas laudatórias habituais nesses "momentos solenes". Dizer um pouco dos aspectos íntimos da vida de Zamenhof é louvá-lo e admirá-lo. Sabendo-o cortez e modesto, os *samideanoj* recém-chegados ao nosso *clan* saberão apreciá-lo ainda mais do que pela simples leitura de suas obras.

"O Brasil Esperantista" petas al la estraroj de l' brazilaj kluboj kaj la brazilaj delegitoj de I. E. L., ke ili sendu monatan raporton pri siaj propagandaj kaj instruaj laboroj.

(1) — Ao que se sabe, falaram pessoalmente a Zamenhof apenas os seguintes brasileiros — no Congresso de Genebra: Medeiros e Albuquerque (falecido) e Murilo Furtado; no Congresso de Dresden: Benjamin Camozato e Everardo Backheuser; no Congresso de Washington: J. B. Melo e Sousa e Querino de Oliveira (falecido).

Internacia Filatelio Ekspozicio

Rio-de-Janeiro — Brazilo **BRAPEX** Oktobro 1938

De la 22a ĝis la 30a de Oktobro okazis en Rio-de-Janeiro la Internacia Filatelio Ekspozicio, sub la nomo BRAPEX, organizita de Brazilia Filatelio Klubo. Ĝi estis oficialigita kaj subvenciita de la Brazilia registaro kaj efektiviĝis sub la honora prezidanteco de Lia Moŝto d-ro Getulio Vargas, prezidanto de la Respubliko. Ĝia inaŭguro estis solena kaj ĝia sukceso superis la plej optimistan probleblecon.

Ĝi okupis 14 salonojn de la Nacia Muzeo de Belartoj, kiu staras sur la multvizitata Avenuo Rio Branco. Ĝia Organiza Komitato, kiu eldonis du bele ilustritajn bultenojn, ricevis multegajn korespondaĵojn en tiu lingvo.

Brazilia Ligo Esperantista organizis en unu el ĝiaj salonoj allogan standon kun dudek kvadratmetraj bildoj enhavantaj ekzemplerojn de gazetoj, revuoj, prospektoj, flugfolioj, ŝlosiloj, poŝtmarkoj kaj poŝtkartoj kun teksto en Esperanto, glumarkoj, lernaj kaj literaturaj libroj de Braziliaj aŭtoroj kaj ankaŭ la korespondaĵojn en Esperanto ricevitajn de BRAPEX. Ĝi estis vizitita de kelkaj mildekoj da personoj kaj estis bonega propagandilo de Esperanto.

La Departemento de Poŝto kaj Telegrafo, kies direktoro estas kapitano d-ro Faria Lemos, eldonis belan poŝtmarkon kun la portreto de Rowland Hill, la elpensito de la poŝtmarko, kaj kreis tri stampilojn, kiuj per unu sola frapo faras multkoloran stampon. Unu el ili stampas la verdan stelon. Ili estis agrebla surprizo por la filatelistoj.

Oni vendis multajn poŝtkartojn kun teksto en Esperanto, sur kiuj oni stampigis la verdan stelon.

Dum la Internacia Filatelio Ekspozicio okazis la Dua Brazilia Filatelio Kongreso kaj la Sudamerika Filatelio Kongreso. Tiu kongreso, kies honoraj prezidantoj estis la Ministro por Trafiko kaj la Ĉefurbestro de Rio-de-Janeiro, aprobis la jenan deziresprimon, kiun prezentis nia klera samideano S-ro Benjamin Camozato, vicprezidanto de la kongreso, kaj delegito de BRAPEX en Rio Grande do Sul:

“La Dua Brazilia Filatelio Kongreso donas sian tutan apogon al Esperanto, sugestante ke, ĉe la Filatelio la internacia lingvo estu uzata ĉiam, kiam oportune”.

Ni devas rememorigi, ke la Unua

Brazilia Filatelio Kongreso aprobis deziresprimon, per kiu estas rekomendita la uzado de Esperanto en la filatelioj rondoj.

Kiel pruvo de la graveco de la Internacia Filatelio Ekspozicio, ni citas la nomon de D-ro Clarence Herman, kiu venis el Usono kaj kunportis 22 kolektojn da poŝtmarkoj. Lia pakaĵo estis asekurita je valoro de unu miliono da dolaroj.

Kiu sendos du poŝtajn respondkuponojn al Brazilia Ligo Esperantista (Praça da República, 54. Rio-de-Janeiro. Brazilo.), tiu ricevos poŝtkarton kun teksto en Esperanto afrankitan per la memoriga poŝtmarko kaj stampitan per la stampo kun verda stelo. Anstataŭ tiu poŝtmarko li povos ricevi la Orjubilean poŝtmarkon.

“Brasil Filatélico”, oficiala organo de “Clube Filatélico Brasileiro”, publikigis, sub la titolo *sencela parolado* interesan artikolon de ĝia sekretario, s-ro Hugo Fraccaroli, el kiu ni ĉerpis la jenon:

“Unu el la plej interesaj notindaĵoj oni ŝuldas al la esperantistoj. La Klubo ricevadis pli ol unu centon da leteroj kaj poŝtkartoj el ĉiuj partoj de l' mondo redaktitaj en Esperanto, per kiuj oni petas informojn, prospektojn k. c. pri la ekspozicio kaj pri nia lando. Tio estis aŭtentika sukceso atingita en tiu fako, kiun oni ŝuldas al la feliĉa ideo eldoni en Esperanto la regularon kaj pliajn informojn pri la BRAPEX.

Al d-ro Couto Fernandes ni ŝuldas ĉion rilatan al Esperanto kaj al li do niajn dankojn kaj gratulojn pro la atingita sukceso”.

“A Carioca” publikigis kliŝon de la dukolora stampo kun la verda stelo kaj notojn pri Esperanto kaj Filatelio.

31° Congresso Universal de Esperanto

Bern, 1939.

Realizar-se-á en Bern, de 29 de Julio a 5 de Agosto de 1939, o 31° Congresso Universal de Esperanto.

O Conselho Federal Suíço decidiu aceitar o patrocínio do congresso. Como presidente da Comissão de Honra foi eleito o conselheiro federal Pilet-Golaz, ministro do Tráfego, Correios e Estradas de Ferro.

OS FILMS FALADOS E O ESPERANTO

A *Metro-Goldwyn-Mayer* está preparando um film falado com diálogos em Esperanto. Os artistas que falam a língua auxiliar foram contratados por intermédio do sr. Joseph R. Scherer, presidente da Associação Esperantista dos Estados Unidos, que foi também encarregado de controlar a parte esperantista do film.

A direção geral do film está a cargo do sr. Clarence Brown, de renome universal, e os principais papeis foram confiados aos conhecidos artistas Norma Scheerer e Clark Gable.

O sr. Clarence Brown em carta endereçada ao sr. Teo Yung, redator-chefe do “Heraldo de Esperanto”, agradecendo as felicitações que lhe foram enviadas por êsse semanário disse que desde muitos anos vem pensando que o Esperanto pode ser útil para os films de interesse mundial e que se sentia feliz por ter sido o primeiro a usar essa língua auxiliar na confecção de um film de grande metragem.

Os esperantistas de todo o mundo aguardam com ansiedade a exibição desse film que será certamente um passo decisivo para a introdução do Esperanto nos films de interesse mundial.

Convém recordar que há anos a “Paramont” confeccionou um pequeno film, que foi exibido nesta Capital no cinema “Capitório”, em que figuravam um americano e uma belga falando em Esperanto.

ANEKDOTOJ

— Ĉu vi povas difini, kio estas la silento?

— Silento estas aĵo, kiun oni ne aŭdas.

— Ĉiuj restas silentaj, kiam ili rigardas miajn pentraĵojn.

— Bonvolu diri al mi, sinjoro, kie estas via ekspozicio. Mi deziras viziti ĝin kun mia edzino.

Por ocasião da sessão solene de abertura do 30° Congresso realizado em Londres o ministro Paravicini saudou os congressistas em nome do governo da Suíça.

Também os governos do Cantão e da cidade de Bern interessam-se muito pelo congresso e essas autoridades estão representadas na Comissão de Honra.

As sessões do congresso realizar-se-ão no grande salão do Casino.

As adesões ao Congresso poderão ser feitas por intermédio da Liga Esperantista Brasileira.

FONTO DE VIVO

Varma vento min vipas... Suno varma
 Ardas, premas, sufokas... Tamen ĉarma
 La celo estas, kaj mi paŝas plu...
 Admonas min konstanta voĉo: "Nu,
 Kio al vi? Ni estas jam proksime...
 Ne venkas malfortuloj: nur sentime
 Povas la homo trafi Paradizon!
 En la vivo ni havu nur devizon
 Jenan: "Pli alten ĉiam!"

Sed mi soifas... Ŝajnas, ke neniam
 La celon mi atingos... Plej terura
 Soifo min turmentas... Nur lazura
 Ĉiel' volbiĝas, senspasia, hela,
 Kvazaŭ de ĝi forkuris la ĉiela
 Bonkoreco, kaj flamas Jupitero
 Kontraŭ senkulpa homo per kolero...
 Akvon mi petas, Dio! Vidu filon,
 Kiu perdis momente la trankvilon,
 Sed ne perdis la Kredon! Ja, mi scias,
 Ke Vi rigardas min, kaj disradias
 El Via Koro — Bono kaj Kompato!

Tiam sonas agrabla voĉo: "Frato,
 Mi estas Vojo, kie nun vi trovos
 Ombron kaj Pacon! Venu, jen vi povos
 Sukon gustumi de l' Etern-olivo!
 Mi estas Fonto por la tuta Viro!"

XXX

MEDIDA EM FAVOR DO ESPERANTO

Lentamente, o Esperanto vai fazendo o seu caminho, no mundo.

A princípio, o sonho de uma língua artificial e universal foi motivo de pilhéria e riso para muita gente. Anatole France, por exemplo, jamais pôde conciliar-se com a idéia de ter um dos seus livros publicados na língua que o Dr. Zamenhof inventara.

Ainda há uns vinte anos, tendo sido feitas em Paris conferências em favor do Esperanto, o ministro da Educação da França baixou uma severa circular, na qual declarava considerar a propaganda desse idioma como uma campanha derrotista contra a universalidade do francês.

Mas esses tempos, um pouco caóticos e cheios de preconceito, já estão hoje distanciados.

E agora o que vemos é um movimento em favor do Esperanto.

Ultimamente, no Rio, tivemos uma bela prova do que dizemos. O Conselho Nacional de Educação manifestou o seu apoio ao acôrdo internacional depositado na secretaria da Liga das Nações em Genebra em favor do Esperanto. Por esse acôrdo, o Brasil se compromete a introduzir a obrigatoriedade do Esperanto, desde que cinco outros países tomem igual compromisso.

Há pouco tempo (há dois meses, quasi, isto é, a 11 de Outubro) o Ministério da Educação Nacional de Paris tomava medida igualmente importante. Baixava uma circular, dirigida aos reitores dos estabelecimentos de ensino, na qual aconselhava com insistência os cursos de Es-

peranto, nas escolas de segundo grau e nas técnicas, em carater facultativo.

São duas deliberações quasi simultâneas e mostram que o ideal dos esperantistas vai todos os dias se tornando mais e mais generalizado.

Dia chegará, talvez, em que o formoso sonho de uma língua universal se terá tornado realidade. Os que falam e escrevem uma língua de grande difusão, como o inglês, o francês ou o espanhol, por exemplo, esses poderão sentir-se contrariados com um tal fato.

Nós outros, porém, que falamos a formosa mas obscura língua que já tem sido chamada o "túmulo do pensamento humano", nós só com simpatia podemos encarar essa perspectiva.

(Tópico da redação publicada na página mais importante do "Jornal do Brasil").

O Esperanto nas Escolas

Paris, 11 de Outubro de 1938.

O Ministro da Educação Nacional aos Senhores Reitores.

Minha atenção foi despertada diversas vezes para o interesse que apresenta desde já e que apresentará ainda mais no futuro o conhecimento do Esperanto, língua auxiliar susceptível de facilitar as relações não só entre os intelectuais como também entre os comerciantes e os técnicos das diversas nações.

Tenho a honra de trazer ao seu conhe-

cimento que me parece desejável facilitar o desenvolvimento dos estudos esperantistas. Não se trata certamente de dar-lhe um lugar nos horários dos estudos obrigatórios dos nossos estabelecimentos de ensino do segundo grau nem das escolas técnicas. Mas, se cursos facultativos de Esperanto puderem ser estabelecidos, sómente vantagens verei nisso. Poderão ser aceitos nas horas de recreio.

Ficar-lhe-ei muito grato se estas instruções forem transmitidas aos chefes de estabelecimento de ensino dessa Academia.

O Diretor do Ensino Técnico:
 Assinado: H. Luc.
 Por autorização.

O Diretor do Ensino do Segundo Grau:
 Assinado: Chatenet.

No dia 5 de Novembro último, no maior salão residencial de Haya, lindamente ornamentado com flores e bandeiras de diversas nações e do Esperanto, realizou-se o Congresso Nacional pelo Esperanto na Instrução, ao qual assistiram cerca de 1.500 pessoas vindas de todas as regiões do país.

Falaram o dr. F. C. Dominicus, professor do Liceu Municipal de Haya, o dr. H. C. van Leeuwen, diretor da Escola Bíblica de Wijhe, o dr. Gerlach N. Royer, professor da Universidade de Utrecht, e o sr. Th. J. Thijssen, membro do Parlamento e da Diretoria da Liga dos professores holandeses de Amsterdam.

Foi aprovada unanimemente a seguinte resolução:

"O Congresso Nacional pelo Esperanto na Instrução, tendo ouvido as conferências de representantes de importantes grupos religiosos e políticos;

tendo verificado a necessidade sempre crescente, sentida em todos os países, de uma língua auxiliar para o trafego internacional;

convencido de que sua adoção é possível sem grandes despesas para a comunidade;

— pede ao Governo e ao Parlamento:
 1.º que aceitem o Esperanto como uma das línguas de ensino facultativo, de que trata o artigo 2.º da Lei do Ensino Elementar;

2.º que façam ensinar o Esperanto nos institutos para futuros professores".

Do "Jarlibro" (anuário) para 1938, editado pela "Internacia Esperanto-Ligo", com sede em Londres, à qual se acha filiada a Liga Esperantista Brasileira, extraímos os seguintes dados:

"Durante o ano de 1937, além dos cursos mantidos pelas associações esperantistas, funcionaram cursos em escolas públicas e particulares nos seguintes países:

- Inglaterra — 30, sendo 10 em escolas oficiais;
- França — 21, sendo um obrigatório na Escola Superior de Trabalhos Aeronáuticos;
- Holanda — 12, sendo um oficial;
- Austria — 5, sendo um oficial;
- Nova Zelândia — 5, todos oficiais;
- Estados Unidos — 4, todos oficiais;
- Hungria — 3; Tchecoslováquia — 3; Noruega — 2, sendo um oficial; Polónia — 2; Argentina — 1; Bélgica — 1; Finlândia — 1; Itália — 1; Grécia — 1 (oficial) e Índia Holandesa — 1.

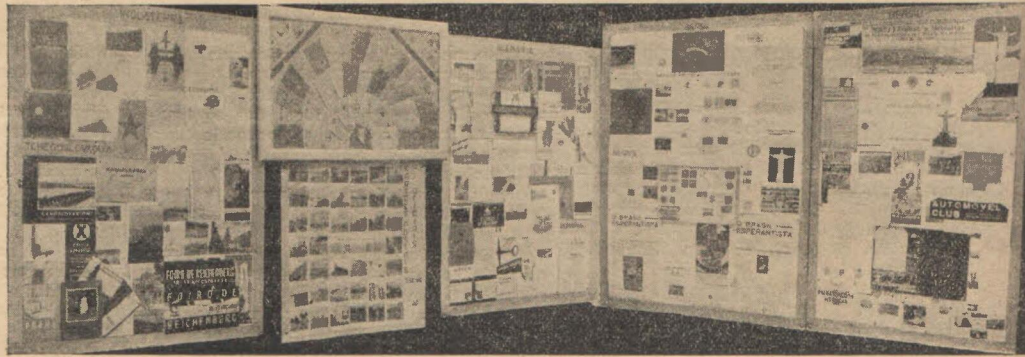
INTERNACIA FILA

Rio - de - Janeiro. BRAZILA.

STANDO DE

Prospektoj, gvidlibroj, flugfolioj kaj glumarkoj.

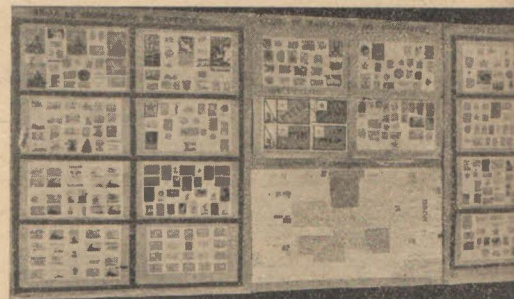

Prospektoj, gvidlibroj, flugfolioj, glumarkoj, brazilaj poŝtkartoj kun teksto en Esperanto kaj esperamaj ŝlosiloj.

BRAPEX

Emblemo de BRAPEX

Glumarkoj de propagando de Esperanto, poŝtkartoj kaj parto de la korespondadoj en Esperanto ricevitaj de BRAPEX.

FILATELIA EKSPOZICIO

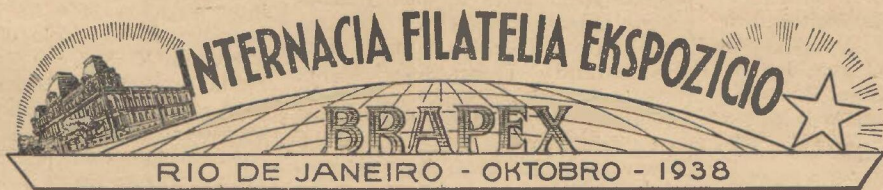
BRAPEX

22 - 30 Oktobro 1938

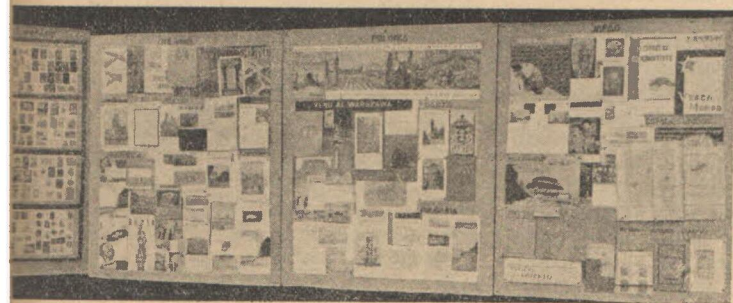
ESPERANTO

Dekstre kaj maldekstre: gazetoj kaj revuoj. En la centro: instruaj kaj literaturaj libroj de brazilaj aŭtoroj kaj brazilaj poŝtkartoj kun teksto en Esperanto.

Poŝtkarto eldonita de Brazila Ligo Esperantista okaze de la Ekspozicio.

Prospektoj, gvidlibroj, flugfolioj kaj glumarkoj.

Dukolora stampo kun verda stelo farita per unu sola frapo.

BRAZILA KRONIKO

PARÁ. — *Belem.* La malnovaj esperantistoj s-roj Marcolino Monteiro kaj Francisco Falcão sendis entuziasman telegramon al B. L. E. pro la grava rezolucio de la Nacia Konsilistaro de Edukado.

MARANHÃO. — *Arari.* S-ro Ismael Braga ricevis esperante skribitan leteron de s-ro João Ferreira Calado.

CEARÁ. — *Fortaleza.* D-ro Demócrito Rocha daŭrigante siajn klopodojn por la propagando de Esperanto malfermis novan kurson, ĉe la "Sindikato de l' Bankistoj". En "O Povo" li aperigis diversajn notojn pri Esperanto.

Cedro. Responde al letero, kiun skribis al li d-ro D. Rocha, paroliestro kanoniko Manoel Feitosa, malnova esperantisto, promesis aliĝi al B. L. E. kaj fariĝi delegito de I. E. L.

RIO GRANDE DO NORTE. — *Mossoró.* S-ro Targino Soares klopodas interesigi pri nia afero kelkajn personojn, por ke li povu revivigi la malnovan tiean grupon. Dum sia vojaĝo al urbo "Areia Branca" li disdonis diversajn propagandilojn.

PARAÍBA. — *João Pessoa.* *Mundial*, organo de "Mundial Clube" recenzis pri la lernolibro "Primeiro Manual de Esperanto".

PERNAMBUCO. — *Recife.* "Pernambuka Esperanto-Asocio" vikle laboras por progresigi la esperantistan movadon en tiu norda ŝtato. Fariĝis vicdelegito de I. E. L. s-ro Odilon Vidal de Araujo kaj fakdelegitoj d-ro Aginaldo Lins, f-ino Artemisa de Araujo kaj s-ro Alcides Pessoa de Carvalho, kiun lasttempe aliĝis al B. L. E. Funkciis regule la kursoj ĉe la sidejo de la asocio kaj tiu disradiita de "Rádio Clube de Pernambuco".

"Diário da Manhã" publikigis diversajn notojn pri Esperanto, longan artikolon de s-ro Vidal de Araujo kaj la tutan raporton de s-ro prof. Jonathas Serrano pri Esperanto en la lernejo. Ĝi ankaŭ aperigis en la "Infana Aldono" interesan dialogon titolitan "Aprendamos o Esperanto".

Garanhuns. Sekve de la klopodoj de "Pernambuka Esperanto-Asocio" pere de ĝia fervora ano s-ro Veridiano P. de Araujo fondiĝis en tiu ĉi urbo la "Núcleo Esperantista Ismael Gomes Braga", kiu konsistas, almenaŭ en sia komenco, nur el fraŭlinoj. Jen ĝia unua estraro: f-ino Maria do Socorro Monteiro — prez., f-ino Carmosina Monteiro — sek., f-ino Lauro Rabelo — kas., kaj f-ino Antonia Lima — bibliotekistino. La grupo malfer-

mis kurson de Esperanto kaj intencas fondi bibliotekon, kiun povos viziti ĉiuj loĝantoj en la urbo.

Ni deziras longan kaj laboreman vivon al tiu grupo kaj esperas, ke ĝi baldaŭ aliĝos al nia Ligo.

ALAGOAS. — *Maceió.* "Gazeta de Alagoas" publikigis notojn pri "Statistiko kaj Esperanto" kaj "Rádio kaj Esperanto" kaj recenzon de s-ro J. Silveira pri la libroj eldonitaj de "Federação Esp. Brasileira".

BAÍA. — *S. Salvador.* Vizitis la sidejon de "Grupo Esperantista de Baía" nia klera samideano el S. Paulo s-ro Alcino Brito.

S-ro Jaddo Couto Maciel preparas ekspozicion de esperantaĵoj por la Tria Specimena Foiro baldaŭ inaŭgurota en tiu ĉefurbo. La grupo eldonis karton kun la portugala traduko farita de Melo e Souza de la poezio "La Espero".

Aperis nova numero de la pacifista revuo "Elo Fraternal", organo de "Vínculo Internacional de Amizade", kies ĉefredaktoro estas la nelacigebla esperantista Jaddo Couto Maciel.

Alagoinhas. S-ro Carlos de Souza Cunha, al kiu la propagando de Esperanto en tiu ĉi urbo multe ŝuldas, ricevis de la estraro de "Escola Normal do Ginásio de Alagoinhas" peton, por ke li dum la venonta lernjaro direktu en tiu lernejo oficialan kurson de Esperanto. S-ro Cunha plezure akceptis la gravan taskon, kiu certe kontribuos por la revivigo de la antaŭlonge malaperinta esperantista klubo.

Al la estraro de tiu Normala Lernejo "O Brasil Esperantista" sendas varmajn dankojn.

Santo Amaro. Laŭ iniciato de "Grupo Esperantista de Baía", kies prezidanto estas s-ro Ademar Sena kaj propagandestro s-ro ing. Jaddo Couto Maciel, fondiĝis en tiu ĉi urbo "Esperanto-klubo de Santo Amaro". La inaŭgura kunsido okazis ĉe la Aŭditorio de "Ginásio Santoamarense", sub la prezido de Pastro Antenor Celino, kaj ĝin ĉestis advokatoj, instruistoj, studentoj, oficistoj kaj alia-klasaj personoj.

Post la paroladoj de prof. Gustavo Viana kaj d-ro Aldroaldo Costa oni aklamis la jenan estraron: pastro Antenor Celino — prez., prof. G. Viana — sekr. kaj s-ro Vitorino Moreira d' Utra — kasisto. Ĉar ĉiuj estraranoj jam estis anoj de B. L. E. la grupo estas ties denaska filio. Sukcesplenan vivon! Laŭ letero de s-ro G. Viana baldaŭ fondiĝos grupoj en la urboj Terra Nova, Bonjardim kaj Lapa.

"O Município" aperigis notojn pri la fondiĝo de tiu klubo.

ŜTATO RIO-DE-JANEIRO. — *Campos.* S-ro Lupercílio Brito telegrafe gratulis la estraron de B. L. E. pro la rezolucio de la Nacia Konsilistaro de Edukado.

SÃO PAULO. — *S. Paulo.* S-ro Osvaldo Leite de Morais, vicdelegito de I. E. L. kaj sekretario de "S. Paulo Esperanta Klubo", klopodas per ĉiuj rimedoj progresigi nian aferon en la plej grava ŝtato en Brazilo. Pasiginte kelkajn tagojn en Rio-de-Janeiro li vizitis la Internacian Filatelian Ekspozicion kaj la sidejon de B. L. E., kun kies prezidanto li interparoladis pri la esperantista movado.

Reveninte al S. Paulo li sendis al s-roj Ŝtatestro, Ĉefurbestro, direktoro de la Departamento de Kulturo, direktoro de la Ŝtata kaj Komunuma Bibliotekoj k. a. poŝtkarton eldonitan de B. L. E. okaze de la Internacia Filatelia Ekspozicio atentigante ilin pri la lasttempaj progresoj de Esperanto. Al la Ĉefurbestro li ankaŭ petis, ke oni donu la nomon Esperanto al unu el la ĉefurbaj stratoj.

Forlasis la prezidantecon de la klubo s-ro Constantino G. de Carvalho.

Aliĝis al B. L. E. kaj fariĝis fakdelegitinoj de I. E. L. f-inoj Maria Luiza de Morais kaj Maria Odette Jo vino.

La klubo eldonis reproduktajn de la propaganda folio de B. L. E. kun la indiko de la sidejo de "S. Paulo Esperanta Klubo". "O Estado de São Paulo" publikigis la tutan raporton de prof. Jonathas Serrano. "Correio Paulistano" publikigis sur la unua paĝo longan ĉefartikolon pri Esperanto. Ĉar en tiu artikolo la verkinto subkomprenigas, ke li pensas, ke Esperanto volas fariĝi universala lingvo, s-ro Osvaldo sendis klarigan leteron al "Diário Popular", kiu aperigis artikolon tre favoran al Esperanto.

Monte Aprazível. "A Cidade" publikigis la tutan deziresprimon aprobitan de la "Brazila Instituto de Geografio kaj Statistiko" pri Esperanto kaj en artikolo aperinta sur la unua paĝo atentigas sian legantaron pri tiu publikigaĵo.

Jaboticabal. Fondiĝis "Jaboticabal Esperanta Klubo", kies estraro estas la jena: prez. — s-ro Genesio Pereira Filho, vicprez. — s-ro Francisco Volpe, unua sek. — s-ro José Antonio Garcia, dua sek. — s-ro Domingos Gonçalves Ferreira, oratoro — prof.

Francisco B. Marino, kas. — prof. Miguel Bucco Neto kaj bibl. — s-ro Vicente Cappuccio.

La 18an de Decembro okazis ĝenerala kunsido dum kiu ekposedis tiu estraro. Paroladis s-ro prof. Francisco B. Marino, kies lastaj vortoj estis laŭdo al ĝia prezidanto, s-ro Genesio C. Pereira Filho. En ĝia sidejo, Avenida Rio Claro, 32, funkcias du kursoj.

Ĝi decidis aliĝi al "S. Paulo Esperanta Klubo" kaj al B. L. E. Fruktodonan vivon!

"Diário de Jaboticabal" "A Notícia" kaj "O Democrata" publikigis notojn pri tiuj okazaĵoj.

Pedregulho. Artikolo de S-ro Aroldo Leite Pinto kaj notoj pri Esperanto aperis en loka gazeto.

Tanabí. S-ro Sebastião Almeida Oliveira, kiu estis simpla membro, fariĝis nunjare MAH kaj delegito de I. E. L. Kelkajn notojn pri Esperanto li aperigis en la loka gazeto "O Município".

Baurú. Aliĝis al B. L. E. s-ro Leonidas Silva, kiu sukcesis aperigi en la loka gazeto "Folha do Povo" interesajn notojn por Esperanto. Li direktas privatan kurson.

MINAS GERAIS. — **Araguari.** Aliĝis al B. L. E. kaj fariĝis delegito de I. E. L. s-ro Otilio Naves, kiun ni konis persone okaze de lia vizito al la sidejo de nia Ligo.

Campos Gerais. Aliĝis al B. L. E. s-ro Joaquim Ribeiro de Araujo.

RIO-DE-JANEIRO. — Estis tre kontentiga la laboro de nia Ligo dum la lastaj monatoj de la jaro 1938. Tion pravas la venkoj atingitaj ĉe la Nacia Konsilistaro de Edukado, dum la Internacia Filatelio Ekspozicio kaj ĉe la Brazila Instituto de Geografio kaj Statistiko.

Kun plezuro ni notis la pligrandigon de la nombro da brazilaj delegitoj de I. E. L. kaj la fondo de novaj esperantistaj grupoj.

Finis siajn kursojn, respektive, ĉe la Komerca Supera Lernejo kaj la Kristana Asocio de Junuloj s-roj dro Everardo Backheuser kaj Salamiel F. de Oliveira.

Anoncoj pri la lernolibroj eldonitaj de S-ro Ismael Braga aperis en katalogoj de "Libreria del Colegio S. A. el Buenos Aires, librejo de "O Clarim" el Matão, librejo de Civilização Brasileira S. A." kaj aliaj librejoj. Same kiel okazis en tramveturiloj, nun vidigas en 200 omnibusoj alloga afiŝo de propagando de "Esperanto sem mestre". 100.000 ekzempleroj de malgrandaj katalogoj estas dissendataj en la numeroj de "Reformador" kaj en

la libroj venditaj de la librejo de la Spirita Federacio.

"Jornal do Comércio" estas tiu, kiu publikigis la plej grandan nombron da notoj pri Esperanto dum la jaro 1938.

En "Jornal do Brasil" aperis kelkaj interesaj artikoloj subskribitaj de D. B. (Domingos Barbosa) pri la progresoj de Esperanto. La 9an de Decembro ĝi publikigis tre favoran redakcian artikolon. Tial la prezidanto de B. L. E. sendis dankan telegramon al ĝia prez. — direktoro, d-ro Anibal Freire, kaj kune kun pastro A. Stellacci vizitis ĝian sek-direktoron, d-ron Pires do Rio.

Sub la titolo "La Nacia Konsilistaro de Edukado kaj Esperanto" aperis en "Correio da Manhã", "A Vanguarda", "A Tarde" "O Imparcial", "Reformador", "Diretrizes", "Mundo Espírita", "Revista Internacional do Espiritismo" interesaj artikoloj.

"A Verdade" publikigis detalplenan intervjuon kun s-ro Cristiano Agarido, kiu estas pseŭdonimo de konata brazila esperantisto, kaj la portreton de Zamenhof.

"Beira Mar" ankaŭ aperigis la portreton de nia majstro kaj interesan artikolon.

"O Farmacêutico Brasileiro" publikigis tradukon de artikolo de "Internacia Medicina Revuo" farita de s-ro A. Caetano Coutinho.

S-ro Oswaldo Diniz Magalhães

Okaze de la naskiĝa datreveno de s-ro Oswaldo Diniz Magalhães, entuziasma amiko de Esperanto, kiu vere majstre direktas ĝinastikan kurson nere de la stacio de "Rádio Nacional" funkcianta en la ĉielskrupulo de la grava ĵurnalo "A Noite", liaj gelerantoj faris al li grandegan manifestacion kaj donacis al li domon kaj multajn valorajn aĵojn. Dum la festo s-ro Ismael Gomes Braga faris la oficialan salutan paroladon, kiun li ilustris per belaj frazoj de Zamenhof. Al la ĉeestantoj oni disdonis kopion de tiu parolado kaj de la dek reguloj de Gimnastiko.

Salutis ankaŭ s-ron Magalhães la prezidanto de Brazila Ligo Esperantista kaj s-ro Antonio Vaz, malnova kaj fervora esperantisto, kiu ankaŭ deklamis en portugala kaj esperanta lingvoj la poezion "Nia Lando", de Melo e Souza. Post tiu deklamado la pianludisto Indis la esperantistan himnon, kiun li kutimis kelkfoje ludi dum la lecionoj de S-ro Diniz Magalhães.

Koran saluton de "O Brasil Esperantista".

D-ro Benjamin Camozato

D-ro Camozato inter sia edzino kaj sia filino

Nia kara samideano d-ro Benjamin Camozato, prezidanto de "Sud-Brazilia Esperantistigilo", kaj de "Clube Filatélico Biograndense", faris bonegan propagandon pri la BRAPEX en Ŝtato Rio Grande Sul.

Vojaĝinte al Rio-de-Janeiro, kune kun sia edzino, klera instruisto, li multe kunlaboris por la sukceso de la Filatelio Ekspozicio. Kiel vicprezidanto de la Dua Brazilia Filatelio Kongreso li proponis deziresprimon por Esperanto kiu estis unanime aprobita.

D-ro Camozato kaj lia edzino, kiu ankaŭ havas grandan entuziasmon por Esperanto, jam revenis al Pôrto Alegre, kie ili daŭrigos sian viglan propagandon pri nia afero.

BRAZILA LIGO ESPERANTISTA E INTERNACIA ESPERANTO-LIGO

Pedimos a todos os esperantistas que prestigiem a sua sociedade nacional, para o seu bem próprio e principalmente para o do nosso grande e caro Brasil. Não deixem de enviar a sua adesão, escolhendo, da seguinte tabela, a categoria que opinem satisfazer melhor às nossas aspirações: tais quotas já incluem os pagamentos à nossa Liga e à I.E.L.:

AM (membro simples)	15\$000
MJ (recebe o "Jarlibro")	25\$000
MA (recebe o "Jarlibro" e a gazeta mensal "Esperanto Internacia")	50\$000
MAH (recebe o "Jarlibro" e o semanário "Heroldo de Esperanto")	100\$000

Todos recebem gratuitamente o "Brasil Esperantista".

Nos lugares em que existir grupo esperantista filiado, a adesão à Liga deve ser feita de preferência por intermédio dele, havendo a redução de 5\$000 em cada quota.

OS MAIS RECENTES PROGRESSOS DO ESPERANTO NA FRANÇA

O Ministro da Instrução, Sr. Jean Zay, por circular de 2 de Novembro último, autorizou os professores a ensinar o Esperanto durante as lições de sábado, denominadas "Loisirs dirigés". Essa resolução é considerada como o primeiro passo para a introdução da língua internacional nas escolas francesas.

O Grupo Esperantista Parlamentar, a que pertencem 150 deputados de todos os partidos, realizaram uma sessão na qual foram eleitos presidente o Sr. André Philippe e secretário o Sr. Pierre Bloch.

O Ministro da Guerra e da Defesa Nacional, aceitou a organização de cursos de Esperanto por correspondência e enviou circular a todos os generais, para que dessem dela conhecimento a todos os militares sob as suas ordens e os informassem de que maneira poderiam estudar gratuitamente o Esperanto.

O Ministro da Aviação autorizou também a abertura de cursos de Esperanto.

O diretor Geral das Alfândegas, tendo em vista o relatório que lhe foi apresentado depois da Conferência Internacional "Esperanto na Vida Moderna", permitiu que os empregados que soubessem falar o Esperanto possam usar a estrela verde durante as horas de expediente e autorizou a tradução para o Esperanto das informações sobre questões aduaneiras que fossem traduzidas para outras línguas.

INTERNACIA ESPERANTO-LIGO

Heronsgate, Rickmansworth (Herts.) Anglujo.

BRAZIL

NOVAJ DELEGITOJ
Pôrto Alegre (Rio Grande do Sul). — S-ro Benjamin Camozato. Rua dos Andradas, 1431.

Araguari (Minas Gerais). — S-ro Ottilio Naves. Rua Goiás, 11.

Baurú (São Paulo). — S-ro Leonidas Silva. Rua Araujo Leite, 10-4. a/c Casa Mucheron.

NOVA VICDELEGITO
Recife (Pernambuco). — S-ro Odilon Vidal de Araujo. Rua do Príncipe, 398.

NOVAJ FAKDELEGITOJ
Recife (Pernambuco). — D-ro Agui-naldo Lins. Rua Fernandes Vieira, 321. Fako — Kuracarto.

Recife (Pernambuco). — F-ino Artemisa Vidal de Araujo. Rua do Príncipe, 398. Fako — Virinaj aferoj.

Recife (Pernambuco). — S-ro Alcides Pessoa de Carvalho. Rua do Sossêgo, 301. Fako — Presarto.

São Paulo (São Paulo). — F-ino Maria Luiza de Moraes. Rua Maestro Cardim, 495. Fako — Filatelo.

São Paulo (São Paulo). — F-ino Maria Odette Jovino. Rua Vergueiro, 656. Fako — Muziko.

RÁDIO E ESPERANTO

A conhecida organização do Governo Italiano "Ente Italiano Audizioni Radiofoniche" (ELIAR) iniciou em Novembro último a edição regular de um boletim, com cerca de 30 páginas, redigido inteiramente em Esperanto, contendo o programa mensal das estações da Prato Smeraldo de Roma, que irradiam diariamente conferências e concertos em diversas línguas e também em Esperanto.

A irradiação na língua auxiliar é feita às segundas-feiras, das 21.50 às 22.05 (hora de Roma, pela estação 2RO em ondas de 31m,13, e aos sábados, das 19.01 às 19.18, pela mesma estação e, em onda de 420m, 8 pela estação ROMA I.

Esse boletim, que é também editado em português, pode ser recebido gratuitamente por quem o solicitar: "Radiostacio — Esperanta Vocho". Via Montello, 5. Roma. Itália.

La Tutmonda Asocio de Geinstruistoj Esperantistaj (T. A. G. E.) starigis Internacian Korespondadoficejon por Geinstruistoj kaj Gelerntoj. — Ĉiuj, kiuj deziras interkorespondi kun alilandaj gekolegoj aŭ gelerntoj, sendu siajn adresojn al la sekretario de T. A. G. E. — Oni senpage prezigos la adresojn en I. P. R. kun la ordinaraĵ mallongigoj. Se oni deziras tujan respondon aŭ specimenan ekzempleron de I. P. R., tiam sendu unu respondkuponon. La adresoj estos almenaŭ presigataj sesfoje jare. Petu pluajn informojn de la sekretario.

K. H. SPORTEL

Nieuw — Ssheemda (Gr.)

Nederlando.

Postĉekkonto 100053.

ESPERANTO MODELO

Kiel ni anoncis en nia antaŭa numero, jam aperis la nova legolibro de la relacigebla esperantisto s-ro Ismael Gomes Braga. Ĝia nomo estas — Esperanto-modelo. Ĝi enhavas en 224 paĝoj originalajn verkojn de Zamenhof kun notoj de Ismael Braga, antaŭparolo de s-ro A. Caetano Coutinho, nune la plej malnova brazila esperantisto, la unuajn brazilajn literaturajojn esperanten tradukitajn kaj la portreton de supera ĵugisto Jacome Baggi de Araujo, la unua brazilano, kiu propagandis Esperanton.

La libro, kiu havas allogan kovrilon, estis eldonita de la Eldona Librejo de "Federação E. Brasileira".

Tre laŭdinda estis la ideo de nia kara samideano Ismael Braga kunigi en unu volumo verkojn de Zamenhof, kiujn nur en diversaj eldonaĵoj oni povus legi.

S-ro Braga donacis al Brazila Ligo Esperanta 100 ekzemplerojn de tiu valora legolibro. Per nia pero la nacia brazila organizaĵo tre kore dankas lian ĝentilan donacon.

Multaj konataj esperantistoj havis la plezuron recevi ekzempleron de la ĵus aperinta legolibro.

Preço: br. 5\$000, enc. 7\$000.

RADIO KAJ ESPERANTO

Tre Estimataj Radiparolantoj, Kuragvidantoj de la Radistacioj, Landaj Asocioj kaj Unuopaj Samideanoj

Kiel vi certe scias ni estas komisiitaj de la Internacia Esperanto-Ligo kompili kaj publikigi ĉiunonate informojn kaj ĉiujare statistikon pri la Esperanto-dissendoj. Pro tio ni hodiaŭ turnas nin al vi kun la peto ke vi, kiel eble plej baldaŭ kaj almenaŭ antaŭ la 15-a ĉiunonate sendu informojn al ni pri la Esperanto-dissendoj dum la antaŭa monato.

Ĉar ni, pere de kunlaborantoj en multaj landoj, publikigas informojn pri la Esperanto-dissendoj en ĉiutagaĵ, fakaj, kaj Esperantaj gazetoj vi certe komprenas la gravecon regule kaj ĝustatempe informi nin pri la dissendoj el via loka aŭ landa Radio-stacio. Ni substrekas, ke dependas de vi se nia programo enhavos fidindajn informojn pri la Esperanto-dissendoj tutmondaj.

Ni esperas ke estas eble en tiu ĉi jaro sur la fundo de la faritaj spertoj kaj per helpo de niaj kunlaborantoj, malnovaj kaj novaj, pligrandigi la sukcesojn kaj servi tiel al nia movado kaj al grava progreso de l'homaro, ĉu Radio, ĉu Esperanto.

Atingi ĉi tiun celon nur estos eble per komuna kunlaborado de multaj laboremaj gesamideanoj tutmondaj. Al ĉiuj, kiuj subtenis nin en la lasta jaro ni diras ankaŭ per tiuj ĉi linioj nian plej koran dankon.

Ni estas certaj, ke ĉiuj ankaŭ en estonte subtenos nian laboron. Same ni esperas, ke ĉiuj, kiuj ĝis nun staris flanko de niaj penadoj trovos ankaŭ la vojon al ni por helpi al nia fincelo:

Esperanto kiel Radio-Lingvo!

Helsingborg 3, Svedujo

Internacia Radio Servo.

Gustav Henriksson

Prez.

2.º CONGRESSO INTERNACIONAL DOS ESPERANTISTAS CATOLICOS

Foi na encantadora e célebre cidade de Ljubljana, capital dos Slovenos, que se reuniu no corrente ano o 20.º Congresso da União Internacional dos Esperantistas Católicos.

Sob a presidência de S. Ex. Monsenhor Rozman, bispo de Ljubljana, duzentos congressistas vindos de 10 países europeus estudaram o grave problema da família sob o ponto de vista católico, segundo o relatório do Abade Eras, presidente da Informação Católica Internacional em Esperanto. Tendo Monsenhor Erdey Ferenc, professor de Filosofia da Universidade de Budapest, exposto em magistral ligação de filosofia, o verdadeiro sentido a dar à expressão "Idéia interna" empregada pelo Dr. Zamenhof em suas obras para designar o fim que presidiu a criação da língua auxiliar internacional.

Terminou o Congresso com uma missa pontifical, seguida de um "Te-Deum" em ação de graças, na Catedral. Em seguida os congressistas reuniram-se pela última vez no Salão Franciscano, onde Monsenhor Rozman, antes de dar-lhes sua bênção, incitou-os vivamente a continuarem seu apostolado por meio da língua auxiliar, "porque, disse ele, o Esperanto não é mais um divertimento, mas uma língua que merece grande atenção, uma língua fácil que os católicos, sobretudo os mais fieis, devem aprender para melhor se compreenderem nas grandes reuniões internacionais, como o são por exemplo os Congressos Eucarísticos. E conclue dizendo: "O Esperanto é um dom de Deus, por isso, saibamos usá-lo como a todos os dons divinos".

O próximo congresso realizar-se-á em Antuérpia no mês de Agosto de 1939.

BIBLIOGRAFIO

Recebemos e agradecemos:

ETA—POSTMARK—ALBUMO. Iugoslavia. — Tri volumoj redaktitaj en Esperanto. La unua volumo ampleksas de 1921 ĝis 1930, la dua de 1931 ĝis 1936 kaj la tria de 1918 ĝis 1919 (Bósnia e Herzegovínia). Todo esperantista-filatelista deve auxiliiar essas edições do Sr. *Nikola Lisac, V. Kontrolor, Sarajevo, Iugoslavia*.

SPECIALIA HUNGARA KAJERO DE LA INTERLIGILO DE L' P. T. T. — Este como o caderno anterior especial para a Hungria prestará grandes serviços à propagação do Esperanto nos meios postais e telegráficos. A revista "La Interligilo de l' P. T. T." é o órgão oficial da "Internacia Ligo de la Esperantista Post-kaj Telegraf-Oficistaro" (324, rue Lecourbe, Paris XVe — França). Sua assinatura, que pode ser tomada por intermédio da Liga Esperantista Brasileira, custa apenas 16\$000.

PÈCS — guia ilustrado em Esperanto da cidade livre de Pècs, situada na encosta sul da Serra "Mecsek" entre belíssimos prados e vinhas, sobre os quais se eleva como se os defendessem o monte "Mészina". O Sultão Sulejman chamou a cidade de "Paraíso Terrestre". Além desse guia recebemos outros folhetos de propagação do XII Congresso Húngaro Esperantista. Peçam um exemplar desses prospectos a: Pècs-a Fremduitrafrika Oficejo, (Pècs, Városháza II. 74).

LA TURO PRI HONORO AL LA FLANDRAJ HEROJ EN DIKSUIDE — Esta brochura ilustrada, com 16 páginas, foi editada em flamengo, francês, alemão e Esperanto. A torre, que em Diksmuide, ao lado do rio Ijzer, se ergue altaneira para o céu, é um monumento de reabilitação. Atesta o sacrifício dos flamengos mortos no período de 1914 a 1918 e em alta voz proclama em todas as direções o ideal desse povo: "Tudo pela Flandres, a Flandres por Cristo". Peçam um exemplar à Sekretariejo pri Izerpilgrimado — *S-ro Ol. de Landtsheer, Maria Doolaeghstraat, 39, Diksmuide, Bélgica*.

D-ro LEONO ŚWIEZAWSKI KAJ LIAJ VERKOJ — Kun antaŭparolo de universitata prof. Odo Bujwid. Tradukis Stefan Dziwlik. D-ro Leono Świezawski, liberpensulo-filozofo naskigis la 19an de februaro 1870 en vilaĝo Wolosow. Jen lia divizo: "Plej perfekta feliĉo de la homo: esti bona — fari bone!!" "Prezo de la 86 paĝa libreto — Unu respondkupono. Adreso: *Edvard Pialek — Krakow 14, Skrytka poczt. 27, Polónia*.

RAPORTO PRI LA INTERNACIA MOVADO. Julio 1934-1937 — Relatório apresentado pela secretária da "Internacio de Militkontraŭloj" com prefácio do Presidente.

STENOGRAFAJ GAMOJ — Mallongaj tekstoj pri diversaj temoj por trafi stenografan rapidecon kaj ekzerciĝi por daktilografio, de A. G. Provost, generala sekretario de "Stenografia Instituto Tutmonda". Prezo 9 francaj frankoj. Ricevebla de la Instituto: 9, Boul. Voltaire. Isy — *Les Moulins-neaux, Seine., França*.

MONDO SEN MILITO — Alvoko al la kristanaj eklezioj en ĉiu lando. Sendita de la Amikoj (Kvakeroj) en Anglujo kaj Usono.

MANUAIS EM ESPANHOL

CURSO FUNDAMENTAL DE ESPERANTO que contiene Gramática, Ejercicios y Vocabulario compilado por el DR. JAIME SCOLNIK, profesor del Colegio Nacional de Monserrat, anexo a la Universidad Nacional de Córdoba (Argentina).

MANUAL DE ESPERANTO que contiene Gramática de Esperanto por el DR. JAIME SCOLNIK y LIBRO de LECTURAS GRADUADAS compilado de los escritos originales del Dr. L. L. ZAMENHOF, por ISMAEL GOMES BRAGA.

Esses livros, que foram editados pela Federação E. Brasileira e contém em parte ou totalmente os exercícios que figuram no manual "Metodo de Esperanto", concorrerão certamente para acelerar a propagação do Esperanto nos países americanos que falam a língua espanhola.

Nossos parabens ao dr. Jaime Scolnik e a Ismael Gomes Braga.

CONGRESSOS NAO ESPERANTISTAS

Aprovaram recomendações de simpatia pelo Esperanto ou reconheceram a introdução de seu ensino nas escolas ou a tradução para esse idioma de obras de autores brasileiros, os seguintes congressos realizados no Brasil:

- 6.º Congresso Brasileiro de Geografia.
- 4.º Congresso Latino Americano de Medicina.
- 1.º Congresso Brasileiro de Escotismo.
- 1.º Congresso das Associações Comerciais do Brasil.
- 2.º Congresso Americano de Expansão Comercial e Instrução Comercial.
- 1.º Congresso Brasileiro de Contabilidade.
- 2.ª Conferência Nacional de Educação.
- 3.º Congresso Sul-Americano de Turismo.
- 1.º Congresso Filatélico Brasileiro.
- 1.º Congresso das Academias de Letras e Sociedades de Cultura do Brasil.

LIVROS EM E SOBRE ESPERANTO

PODEM SER ADQUIRIDOS NA LIGA ESPERANTISTA BRASILEIRA e nas seguintes livrarias:

Francisco Alves—Rua do Ouvidor, 166
Pimenta de Mello & Cia. — Travessa do Ouvidor, 34.
Federação Esp. Brasileira — Avenida Passos, 30.

PEÇAM CATÁLOGO

LA MILITREZISTANTO — La kvaronjara bulteno de la Internaciano de Militrezistantoj. N.º 43. Vintro 1937. (December). Kvar tagoj en Danujo. Trijara konferenco, 1937. Ceficejo: 11, Abbey Rd., Enfield, Middlesex, Anglujo, ĉiujara kotizo; 14 anglaj pencej.

ESPERANTO — LA PLEJ RAPIDA METODO

Do Sr. Vecchi — Editor recebemos a brochura "Esperanto — la plej rapida metodo", que aparece com uma vistosa capa, em que figuram, além da estrela verde, as cores de nove países e o nome do Sr. Paulo Menezes.

O Sr. Menezes narra no "Prefácio do autor" que estudou o Esperanto num brevíssimo tempo, em curso por correspondência, vindo-lhe logo após a idéia do método que apresenta.

O novo método consiste, porém, essencialmente na "Gramatiko Esperanta" do velho livro de Cart "L'Esperanto en Dix Leçons", que o Sr. Menezes reproduziu sem corrigir sequer os equívocos das antigas edições e sem acrescentar os prefixos e sufixos aprovados pela *Lingva Komitato*. Ajuntou a isso vários exercícios ainda do livro de Cart — "La Familio", "La sentoj de l'homo", etc., e um vocabulário organizado pelo autor e onde se encontram erros imperdoáveis como este: *laciĝi — deziar, deziar-se* (pág. 73).

Além, em toda a brochura pululam erros que passam de centena, o que é considerável num livro de 83 páginas, que, pretendendo ser de ensino, deveria estar expurgado quanto possível até de simples erros de imprensa.

O autor, alheio ao movimento esperantista, chama de Primeiro ao Nono Congresso Brasileiro de Esperanto, e não se mostra também seguro na técnica gramatical.

Quando escreve é nesta linguagem pitoresca: "*Lia naskiĝa urbo... aparteniĝis tiam al la reĝo de sia Moŝto reĝa Caro Rusa*".

Não nos é possível, no curto espaço de que dispomos, fazer crítica minuciosa. O que fica dito basta, entretanto, para que não possamos aconselhar o uso do manual, que não conviria mesmo para exercício de correção de erros.

ORJUBILEA POSTMARKO

Kiu sendos al BRAZILA LIGO ESPERANTISTA unu poŝtan respondkuponon, tiu ricevos unu poŝtmarkon memorigan de la Ora Jubileo de Esperanto kaj ekzempleron de la "Gvidlibro pri Rio-de-Janeiro".

Kiu sendos du poŝtajn respondkuponojn, tiu ricevos du poŝtmarkojn kun teksto en Esperanto, unu ekz. de la "Gvidlibro de Rio-de-Janeiro" kaj unu ekz. de la komedio "Amo per Proverboj".

Adreso: (Praça da República, 54, Rio-de-Janeiro, Brasil.)

O RÁDIO em 16 palestras

(E. Aisberg)

Traduzido do Esperanto por A. COUTO FERNANDES

CARLOS DOMINGUES

2.ª EDIÇÃO EM PORTUGUÊS

Preço 12\$000

Editores — Irmãos Pongetti

Encomendas à Liga Esperantista Brasileira

A ultima novidade no ensino de Esperanto !

Pela Livraria do Globo, de Porto Alegre, acaba de ser organizada a distribuição no Brasil do famoso curso de Esperanto do Linguaphone Institute, de Londres.

São trinta lições gravadas em discos fonográficos, pelos quais o estudo se torna delicioso passa-tempo.

O curso é vendido em prestações módicas mensais.

Demonstrações gratuitas com o Sr. L. A. Josephson, Avenida Rio Branco, 173-1.º andar, Rio, representante da Livraria do Globo.

BRAZILA LIGO ESPERANTISTA

(Liga Esperantista Brasileira)

Societo de publika utileco, laŭ registara dekreto N.º 4356, de 26 Oktobro 1921

ESTRARO DE B. L. E.

Honora prez. — D-ro E. Backhenser
" vicprez. — D-ro Venancio da Silva

Dumviva prez. — Ing. A. Couto Fernandes

Vicprez. — D-ro Carlos Domingues
Generala sek. — S-ro Mario Braga

1a sek. — F-ino Iraní Baggi de Araujo

2a sek. — S-ro Salamiel F. de Oliveira

Kasisto — S-ro Odilo Pinto.

GRUPOJ ALIGINTAJ

BRAZILA KLUBO "ESPERANTO".

(1906). Sidejo: *Praça da República*, 54. *Rio-de-Janeiro*.

SUDBRAZILA ESPERANTISTIGILO. (1927). Sidejo: *Rua dos Andaraes*, 1431. *Pôrto Alegre*. *Rio Grande do Sul*.

GRUPO ESPERANTISTA DE MONTE APRAZIVEL, (1935). Sidejo: *Monte Aprazível*. *Est. S. Paulo*.

ESPERANTA GRUPO DE BAÍA. (1936). Sidejo: *Rua Bangala*, 18. *Salvador*. *Baía*.

SÃO PAULO ESPERANTA KLUBO. (1937). Sidejo: *Rua B. Vista*, 3-4.º *and. sala 11/12*. *São Paulo*.

PERNAMBUKA ESPERANTA ASOCIO. (1937). Sidejo: *Edifício do "Jornal do Comércio"*, 5º *and. Recife*. *Pernambuco*.

ESPERANTO-KLUBO DE SANTO AMARO. (1937). Sidejo: *Av. Viana Bandeira*, 10. *Santo Amaro*. *Baía*.

GOJO EN LA FAMILIO en la lito nova vivo

SUR LA BRETO LM.LIBRO

"Literatura Mondo", Budapest, IX.
Soroksári — Str. 38. Hungria.

CURSOS POR CORRESPONDENCIA

elementar. 20\$000
superior. 30\$000

Peçam informações à Liga Esperantista Brasileira

PRIMEIRO MANUAL DE ESPERANTO

Gramática, exercícios, chaves e vocabulário

Tradução autorizada pela *Librarie Centrale Esperantiste* do 550º milhar da edição francesa, conforme direitos concedidos a ISMAEL GOMES BRAGA

Preço..... 2\$000

EXERCICIOS DE ESPERANTO

duzia. 10\$000
um 1\$000

CHAVES DE ESPERANTO

uma. 1\$000
duzia. 10\$000

Esperantista ŝildeto el aluminio. 1\$000
Esperantista insigno (brazila modelo). Ĝi estas havebla kiel pinglo, broço aŭ pendaĵo. 4\$000
Mendu ilin al B. L. E.

BRAZILA POŬTO KAJ ESPERANTO

BELEGA BILDO ENHAVANTA FAKSIMILOJN DE LA POŬTKARTOJ

KAJ POŬTMARKOJ KUN TEKSTO EN ESPERANTO ELDONITAJ DE LA BRAZILA REGISTARO KAJ DE LA STAMPOJ ANKAŬ EN ESPERANTO UZITAJ KAJ UZATAJ DE LA BRAZILA POŬTO

2ª eldono (sur luksa papero)
3 kopioj afrankite. 2\$000 aŭ 2 respondkuponojn.

Mendu ĝin al: *Brazila Ligo Esperantista*.

BRAZILA POŬTO KAJ ESPERANTO

Kiu sendos du poŝtajn respondkuponojn al Brazila Ligo Esperantista (*Praça da República*, 54, *Rio-de-Janeiro*. *Brazilo*), ricevos poŝtkarton kun teksto en Esperanto afrankitan per la memoriga poŝtmarko de la Internacia Filateliea Ekspozicio aŭ la Orjubilea poŝtmarko kaj stampitan per la stampo kun verda stelo.

Kiu sendos tri poŝtajn respondkuponojn ricevos la samon en koverto.